

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Zoon van David, Jezus,
heb medelijden met mij!*

Marcus 10:47

Jezus, heb medelijden met mij! Het is een kwetsbare vraag, een vraag die opkomt uit de diepste nood van een mens. Jezus is in Jericho, waar hij maar kort verblijft. Want hij is op weg, op doorgang naar Jeruzalem. Al snel ontstaat er een grote menigte mensen, die achter Jezus en zijn leerlingen aanloopt. Met eigen ogen willen ze zien wie nu deze man is over wie ze zoveel gehoord hebben. Ze hebben het getuigenis van Johannes de Doper gehoord: dat Hij het is op wie de mensen zo lang gehoopt hebben, dat Hij dopen zal met de Heilige Geest, dat Hij blinden de ogen zal openen, en doven weer zal laten horen.

Het is een drukte op straat. Mensen verdringen zich om een glimp van Jezus op te vangen. Maar Marcus laat onze blik vallen op de kant van de weg, waar Bartimeüs te vinden is. Bartimeüs is blind. Hij kan niet zien. Hij weet niet wat zonlicht is. Nog nooit heeft hij de schoonheid gezien van een bloem die bloeit, of de sterren aan de hemel. Gelaatsuitdrukkingen, of ogen die oplichten: in het leven van Bartimeüs is het donker. Maar dat niet alleen. Marcus vertelt dat Bartimeüs een bedelaar was. Zo verging het blinde mensen in die tijd, toen er nog geen hulpmiddelen voor handen waren. Ze waren veroordeeld tot een zwervend bestaan, altijd maar hopen, wachtend op de goedheid van omstanders. Het is veelzeggend hoe Marcus Bartimeüs neerzet: terwijl de mensen voorbijlopen zit hij daar aan de kant van de weg, zoals zovele mensen vandaag die niet mee kunnen doen. Vluchtelingen, daklozen. Mensen aan de kant van de weg.

In die drukke straat, de schuifelende voeten om hem heen, vangt Bartimeüs op dat Jezus voorbijkomt. En Bartimeüs begint te roepen: 'Zoon van David, heb medelijden met mij' (Mc 10:47). De mensen schamen zich voor hem, en snauwen hem toe dat hij zwijgen moet, dat hij zich stil moet houden. Ze vinden hem maar lastig. Maar Bartimeüs begint nog harder en luider te roepen. Zo verlangt hij ernaar om dichtbij Jezus te zijn, om zijn liefde, zijn barmhartigheid en genezende handen te mogen voelen. Dit verhaal in Marcus 10 gaat ten diepste over compassie, over het verlangen in ons dat wij op een dag zullen opstaan uit onze ellende. Dat we het licht mogen zien dagen. Jezus heeft oog voor deze ene mens aan wie anderen voorbijlopen. Het is een verhaal over medelijden en weer zien kunnen met nieuwe ogen.

Roepen en schreeuwen om medelijden, om eindelijk gezien en gehoord te worden. 'Zoon van David, heb medelijden met mij'. Tot twee keer toe horen we deze schreeuw om hulp. Hoor mij als ik roep. Ken mij in mijn verdriet. Een vraag die zo herkenbaar is. Op momenten waarop we vast zijn gelopen en niet meer weten hoe we verder moeten, is er vaak nog één vraag, één verlangen. Het smeken van zieke, stervende mensen. Heb medelijden met mij. Neem deze pijn van mij. Het verlangen naar heling, dat je weer op mag staan en het licht mag zien: ieder van ons zal dat herkennen. Want er kunnen momenten zijn in ons leven dat we door verdriet en onmacht verblind zijn,

dat het donker wordt in ons leven. Je ziet het gewoon niet meer. Je zit aan de kant van de weg, wachtend op hulp. Het leven trekt aan je voorbij.

Ook koning David kende die gedachten. We lezen vandaag een gedeelte van Psalm 37 met elkaar. Een lied waarin David worstelt met de dwaasheid van deze wereld. Mensen die gaan op de wegen van de dwaasheid, die anderen kwaad doen. Het is ook vandaag aan de orde van de dag. David spreekt zichzelf moed in. Al biddend, komt hij tot een nieuw perspectief. Ontbrand niet in boosheid over boosdoeners, benijd niet de mens die kwaad doet. Wees niet jaloers op hen, want ze zullen verdorren als het gras, als groene scheutjes zullen ze afvallen (Ps 37:2). 'Wentel je', zo vertaalt de Statenvertaling in vers 5. Laat je voorstuwen op de weg van de Heer. Vertrouw op Hem, leg je leven in zijn handen. Want er zal een dag komen dat hij het recht zal doen dagen als het morgenlicht. De gerechtigheid zal stralen als de middagzon. Het licht dat je verwarmt en voedt.

Het recht dat over ons opgaat als de zon, ogen die eindelijk het licht mogen aanschouwen: de belofte wordt waar voor Bartimeüs wanneer Hij Jezus ontmoet. In die drukke straat blijft Bartimeüs roepen tot Jezus. Uit alle macht en vanuit de diepte van de pijn, de onmacht die hij al die jaren met zich mee heeft gesleurd, roept hij om Jezus. Want één ding weet hij zeker: als iemand mij helpen kan dan is het Jezus.

'Zoon van David': zo spreekt Bartimeüs Jezus aan, tot twee keer toe. Het wonderlijke is nu, dat Bartimeüs ondanks zijn blindheid beter kan zien dat de omstanders, beter dan zijn eigen leerlingen. Marcus vertelt dit verhaal om aan zijn lezers duidelijk te maken wie Jezus is. Want steeds gaat het daarover: dat Hij de Messias is, de Zoon van God, de redder van deze wereld. Bartimeüs heeft veel beter door wie Jezus is dan zijn eigen leerlingen, die nog steeds stekeblind zijn. In alle verhalen in het Marcusevangelie, zit deze vraag er doorheen geweven: 'wie is Jezus'? Vaak vinden we Jezus alleen en teleurgesteld omdat de mensen niet door hebben wie hij is. Zelfs zijn eigen leerlingen blijven blind voor het geheim. Steeds gaat het daarover: dat onze ogen opengaan voor wie Jezus werkelijk is.

Twee hoofdstukken eerder, in Marcus 8, vertelt Marcus een ander verhaal over een blinde man. En wellicht ken je ook dat verhaal. Jezus en zijn leerlingen zijn in Betsaida. Daar wordt een blinde man bij Jezus gebracht. Jezus doet wat speeksel op zijn oogleden, legt zijn handen over zijn ogen en vraagt aan de man: 'kun je iets zien?' (Mc 8:23). De blinde man, begint weer te zien, al is het nog vaag. 'Ik zie mensen', zegt hij. 'Maar het zijn net bomen, ze lopen rond' (Mc 8:24). Dat is wel heel herkenbaar voor mensen met een dikke min. Als ik mijn bril zou afzetten, dan zie ik slechts vlekken en schimmen. Mensen die op wolken of op bomen lijken. Ik kan mij daar wel iets bij voorstellen.

Maar dan legt Jezus opnieuw zijn handen op zijn ogen. En nu schrijft Marcus: 'hij deed hem opzien en hij herstelde. Nu zag hij alles helder' (Mc 8:25). Wanneer Jezus ons de ogen opent, dan zien we met nieuwe ogen, dan zien we helder, zoals het water van een beek. Maar voor de leerlingen blijkt dat heldere zicht nog ver weg. Want in datzelfde hoofdstuk vertelt Marcus een broodverhaal. Slechts zeven broden en een paar vissen zijn er, om meer dan vierduizend mensen te voeden. Maar Jezus spreekt

het dankgebed uit en begint te breken En dan blijkt er meer dan genoeg te zijn voor iedereen. Maar de leerlingen maken zich druk over het vervolg van de reis en hoeveel brood ze zullen meepakken (Mc 8:16vv). Moedeloos wordt Jezus ervan. Verzuchtend zegt hij dan ook:

Jullie hebben ogen, maar zien niet?

Jullie hebben oren, maar horen niet?

Mc 8:18

Deze thematiek loopt door in Marcus 10. Bartimeüs kan niks zien. Hij hoort alleen het geschuiffel van voeten, en de mensen die tegen elkaar zeggen: daar komt Jezus, de man uit Nazareth. En ook al is het donker in zijn leven, Bartimeüs is van één ding overtuigd: Jezus is de Zoon van David. Alleen hij kan hem genezen. En dan roept hij: om hulp en om genade: Zoon van David, Jezus, heb medelijden met mij! De mensen kennen Bartimeüs wel. Ze irriteren zich. Ze snauwen hem af: houd toch je mond. Zwijg toch. Mensen die elkaar klein houden, mensen die blind zijn geworden voor elkaars nood en pijn. Het is zo herkenbaar.

In vers 29 kantelt het verhaal, wanneer Jezus begint te spreken. Jezus hoort het geroep van Bartimeüs en Jezus blijft staan. Dat alleen al is een belangrijke wending. Jezus die halthoudt, die stil blijft staan omdat hij die schreeuw om hulp hoort. En Jezus zegt aan de omstanders: 'roep hem'. Geroepen worden. Steeds zien we in het nieuwe testament dat het leven van mensen fundamenteel verandert wanneer Jezus hen roept. En ook hier zien we een verandering optreden. De omstanders beginnen anders naar Bartimeüs te kijken. Waar ze eerst zo hard, en zo kil reageerden, zeggen ze nu: 'houd moed, sta op, hij roept u' (Mc 10:49). Elkaar aanmoedigen om moed te houden, om vol te houden, om op te staan en je naar Jezus toe te bewegen. Prachtig wat hier gebeurt. Bij die menigte is er iets veranderd. Zij beginnen te zien dat Bartimeüs een andere plaats mag innemen. Niet meer aan de kant van de weg. Niet langer tot stilzwijgen gemaand, maar: sta op, want Jezus roept je.

Niet alleen de menigte verandert, ook bij Bartimeüs zien we dat hij in beweging komt. Bartimeüs heeft lang langs de kant van de weg gezeten. En pas als Jezus hem roept, gooit hij zijn mantel af. Marcus beschrijft het zo: 'Hij gooide zijn mantel af, sprong op en ging naar Jezus'. Die woorden hebben mij deze week doen denken aan de tijd dat ik nog een jong meisje was. Het liefste verborg ik mij in mijn jas, mijn capuchon ver over mijn oren getrokken, zodat de mensen op straat mij niet konden zien. Een veilig omhulsel waarin ik mij verbergen kan. En misschien herken je die ervaring wel. Er zijn zoveel mantels waarin wij onszelf kunnen verbergen. Want datgene waar we mee worstelen, wat ons kwetsbaar maakt: we willen dat niet aldoor tonen.

Maar ook wij worden in dit verhaal uitgenodigd, om zoals Bartimeüs onze mantels af te werpen en naar Jezus te gaan. Om mijzelf te tonen en naar de Heer te gaan. Ik met al mijn vragen, met alles dat mij zo bezwaard, het verdriet, de lasten die ik met mij meedraag. In al mijn zwakheid mag ik bij hem komen, met in mijn hart het verlangen naar heelheid, de nabijheid van zijn genezende hand.

Liefdevol en vol van begrip zijn de woorden van Jezus: 'Wat wil je dat ik voor je doe'? Jezus blijft heel dicht bij het lijden van de ander door te vragen: hoe kan ik helpen?

Wat wil je dat ik voor je doen? Deze vraag geeft Bartimeüs de ruimte om te vertellen waar hij zo onder lijdt, wat zijn verlangen is: Raboenni, meester, dat ik zien kan. We kunnen soms zo naar licht verlangen, een nieuw perspectief. Dat we met andere ogen kunnen kijken. Ook de profeet Jesaja spreekt daarvan:

*Wij hopen op licht, maar het is duister,
op een sprankje licht, maar we dolen in het donker.
We tasten als blinden langs de muur,
we tasten rond als iemand die niets kan zien.
Op klaarlichte dag struikelen we alsof het schemert.*
Jesaja 59:9-10a

We zijn soms ziende blind, dolen maar rond in het donker met ogen die niet kunnen zien. We gaan soms door het leven als mensen uit de menigte in het Marcusevangelie. We zijn zo druk met onszelf, dat we zomaar voorbij kunnen lopen aan mensen die roepen om hulp en om barmhartigheid. We kunnen zo ingenomen worden door alles wat er om ons heen gebeurt, dat we blind worden voor het licht, blind ook voor elkaar. Maar ook wij hebben zijn vergeving en genade nodig. Met Bartimeüs mogen wij hardop bidden:

*Heer Jezus, zoon van David,
heb medelijden met mij!*

Verlang je daarnaar? Dat je weer zien kunt met nieuwe ogen? Bartimeüs geneest. Jezus zegt hem het nieuwe leven aan: 'ga heen, uw geloof heeft u gered' (Mc 10:52). Bartimeüs bevindt zich nu niet meer aan de kant van de weg, maar op de weg die Jezus wijst. Want daar eindigt het verhaal mee: 'en meteen kon hij weer zien en hij volgde hem op zijn weg' (Mc 10:52).

Ook ons wil hij genezen van onze blindheid. Zodat we zien kunnen waar we nodig zijn en leren kijken met een nieuw hart. Ook ons wil hij aanraken, ook ons nodig Hij uit: om oog te leren hebben voor wat er in onszelf gebeurt: aan schuld, aan schaamte, aan verlangen naar een nieuw bestaan. Zodat wij eindelijk kunnen zien dat Hij ons roept. Dat wij bij Hem mogen komen, Jezus die onze geneesheer is, en onze ogen wil openen voor zijn licht. Wij mogen bij hem komen met alles wie we zijn. Bij hem hoef je jezelf niet te verbergen. Je mag je jas afwerpen, de mantels van schaamte, van schuld, van pijn of onvolkomenheid. Want Hij kent ons. Nog voor een woord op onze lippen komt, kent Hij al onze gedachten.

Ook aan ons stelt Hij deze vraag: 'wat wil je dat ik voor je doe'? Wat heb je nodig, mijn kind, om weer te leven naar mij toe? En dan hoop ik dat je antwoorden zult: U heb ik nodig, uw genade is mijn licht in alle duisternis. En dat je zeggen zult: dat ik U weer zal zien, Jezus Zoon van God. Open mij de ogen! Laat die oude mantel van je schouders zakken en wordt nieuwe mensen die wandelen kunnen in zijn licht, die leven naar Hem toe, in gerechtigheid en waarheid. Daartoe roept Christus ons.

Open dus je ogen en leef als nieuwe mensen.
Sta op uit het donker en leef in zijn licht.
Wandel op zijn wegen.